

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ
10 04 2025 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

для вступників на освітньо-кваліфікаційний рівень

«магістр»

спеціальність: ІЗ «Туризм та рекреація»

ОП «Міжнародний туризм і туropolерейтинг»

Схвалено Вченою радою географічного факультету
Протокол № 9 від 09 квітня 2025 р.

Голова ради

Мирослав ЗАЯЧУК

Чернівці – 2025

Пояснювальна записка

Програма вступного випробування розроблена для зарахування на денну форму навчання за спеціальністю ІЗ «Туризм та рекреація», освітнім рівнем «магістр».

Програма базується на Стандарті освіти з підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» (освітньо-професійна програма та освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця).

Програма включає базові дисципліни, які забезпечують компетентності та результати навчання згідно стандарту та входять до ОП «Міжнародний туризм» та ОП «Готельно-ресторанний сервіс та туropolерейтинг» спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація». До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом «бакалавра».

Мета вступного іспиту - відбір абітурієнтів для навчання на здобуття освітнього рівня «магістр» спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація». Вступний іспит проводиться у формі тестування.

Програму розроблено з урахуванням матеріалів сучасних підручників, посібників, довідково-словникової літератури з туризмознавчих дисциплін, рекомендованих Міністерством освіти і науки України і, зокрема, кафедри географії та менеджменту туризму.

Вступний фаховий іспит містить питання із таких навчальних дисциплін, як Основи туризму та рекреації, Історія туризму, Організація екскурсійних послуг, Організація туризму, Туристичне країнознавство, Організація рекреаційних послуг, Організація транспортних послуг, Технологія готельної справи, Організація послуг харчування, Організація анімаційних послуг в туризмі, Туристичні ресурси України, Інформаційні системи і технології в туризмі, Менеджмент туризму, Маркетинг туризму, Економіка та ціноутворення в галузі туризму.

Основи туризму та рекреації

Основні поняття та терміни туризму та рекреації. Функції туризму та рекреації. Чинники розвитку та формування туризму та рекреації. Види туризму. Форми туризму. Туристична індустрія. Діяльність туристичних операторів. Діяльність туристичних агентів. Діяльність закладів готельного господарства. Діяльність закладів ресторанного господарства. Специфіка використання транспортних засобів у туризмі.

Історія туризму

Історія туризму як наукова дисципліна. Розвиток подорожей та туризму у Стародавньому світі. Розвиток подорожей в епоху Середньовіччя. Подорожі в епоху Відродження. Розвиток подорожей в епоху Просвітництва. Розвиток туризму у XIX - першій половині XX століття. Розвиток туризму в світі на сучасному етапі. Туристична галузь в Україні на рубежі XX-XXI ст.

Організація екскурсійних послуг

Поняття екскурсії та її сутність. Ознаки екскурсії. Функції екскурсії. Сутність та особливості екскурсійного пізнання. Контрольний та індивідуальний текст екскурсії. Класифікація екскурсій за змістом. Попередня робота та порядок створення екскурсії. Екскурсійні об'єкти та маршрут. Розробка екскурсійного маршруту. Методика проведення екскурсії. Техніка проведення екскурсії. Методична розробка екскурсії.

Організація туризму

Умови створення та функціонування туристичного підприємства. Технологія створення туристичного продукту та формування асортименту туристичного підприємства. Принципи формування програм перебування туристів. Організація обслуговування клієнтів на туристичному підприємстві. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів. Туристичні перевезення залізничним транспортом. Організація перевезень туристів автотранспортом. Морські та річкові перевезення і круїзи. Туристичні перевезення повітряним транспортом. Види туристичних формальностей та умови їх виконання. Паспортно-візові формальності. Митні, валютні та медико-санітарні туристичні формальності. Страхування в туризмі. Бронювання туристичного обслуговування. Безпека туристичних подорожей.

Туристичне країнознавство

Туристичне країнознавство як наука та навчальна дисципліна. Рекреаційно-туристичне районування. Глобальні просторові структури та туристичне країнознавство. Теоретико-методичні основи туристичної характеристики країн. Світова спадщина ЮНЕСКО як важлива складова рекреаційно-туристичних ресурсів світу. Світова спадщина ЮНЕСКО в Україні. Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Західна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Північна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Центрально-Східна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Південна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Східно-Середземноморська Європа). Туризм та рекреація в країнах Азії. Туризм та рекреація в країнах Африки. Туризм та рекреація в країнах Америки. Туризм та рекреація в Австралії та Океанії.

Організація рекреаційних послуг

Теоретико-методологічні основи вивчення рекреаційних послуг. Сфера послуг як галузь національної економіки. Інфраструктурне забезпечення рекреаційних територій. Особливості функціонування ринку послуг. Рекреація як соціально-економічне явище. Структура територіальної рекреаційної системи. Рекреаційні потреби як основа просторово-часової організації рекреаційної діяльності. Оцінка ємності ринку рекреаційних послуг. Рекреаційні послуги установ природно-заповідного фонду. Організація лікувально-профілактичних послуг. Організація культурно-пізнавальних послуг. Організація торгівельно-побутових послуг. Державно-правове регулювання рекреаційної діяльності.

Рекреаційне природокористування та охорона природи. Фактори виробництва рекреаційних послуг.

Організація транспортних послуг

Транспортне забезпечення туризму. Стратегія сталого розвитку туризму. Вплив туризму та транспортних подорожей на довкілля. Розвиток транспортної системи світу. Сучасний стан розвитку водної транспортної системи світу. Організація обслуговування туристів під час лінійного перевезення. Особливості організації спеціалізованого водного круїзу. Стан розвитку залізничної системи. Організація спеціалізованих залізничних турів. Стан розвитку системи перевезень повітряним транспортом. Організація перевезень туристів авіатранспортом. Стан розвитку системи автоперевезень. Організація спеціалізованого автотуру та перевезень на регулярних лініях. Транспортна інфраструктура України.

Технологія готельної справи

Поняття гостинності. Ретроспективний аналіз розвитку готельного господарства. Види сучасних засобів розміщення. Системи класифікації готелів у світі. Призначення готелів, їх розташування у структурі міста. Основні фонди готельного господарства. Формування предметно-просторового середовища готелю. Інженерно-технічне устаткування готельних комплексів. Особливості початкової фази обслуговування клієнтів у готелях. Обслуговування гостей службою прийому і розміщення (reception). Діяльність служби номерного фонду. Організація і технологія виконання прибиральних робіт у готелі. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства при готелі. Організація і надання додаткових послуг у готелях. Робота персоналу готельного підприємства і клієнтами. Пожежна безпека, охорона праці і техніка безпеки у готелях.

Організація послуг харчування

Основні обов'язки працівників закладів харчування. Етапи обслуговування відвідувачів у ресторанах. Особливості проведення різних видів прийомів. Критерії класифікації виноградних вин. Етапи виробництва вина. Головні регіони виробництва вина в Європі та світі. Особливості виробництва і подавання міцних спиртних напоїв. Види міцних спиртних напоїв, поширені в різних країнах світу. Загальні правила обслуговування клієнтів у ресторанах.

Організація анімаційних послуг в туризмі

Напрями розвитку анімацій в туризмі. Види та функції анімацій в туризмі. Підготовка та розробка анімаційних програм. Спортивно-оздоровчий напрям в анімаційній діяльності. Анімація для дітей. Робота міні-клубу. Культурно-розважальні та святкові заходи як анімаційні об'єкти. Структура менеджменту анімацій в готелях.

Туристичні ресурси України

Туристичні ресурси: поняття, основні принципи та структура. Етапи формування та становлення туристичного комплексу України. Проблеми раціонального використання рекреаційно-туристських ресурсів України. Регіональні пріоритети та перспективи розвитку туристичного бізнесу Карпатського економічного району. Краєзнавчо-туристична характеристика Західно-Поліського економічного району.

Інформаційні системи і технології в туризмі

Поняття інформаційної системи. Основні види інформаційних систем в туристичній діяльності. Вимоги до інформаційних систем в туристичній діяльності. Класифікація інформаційних систем в туризмі. Місце інформаційних систем в організаційній структурі туристичного підприємства. Управління і організація в туристичних інформаційних системах. Огляд сучасних систем електронного документообігу в туристичній діяльності. Сучасні системи комп'ютерної верстки та їх застосування. Сучасні мультимедійні технології та їх використання в туристичній діяльності. Стандартні формати файлів та їх використання для обміну інформацією. Сучасні інтернет-технології та їх використання в туристичному бізнесі. Корпоративний веб-сайт як інформаційна система. Етапи створення та впровадження веб-сайтів в діяльності фірми. Сучасні методи створення і адміністрування веб-сайтів. Програмне забезпечення для створення і адміністрування сайтів. Електронна пошта та її використання в туристичній діяльності. Захист інформації в туристичних інформаційних

системах. Інформаційні системи класу підтримки прийняття рішень та їх використання в туристичній діяльності.

Менеджмент туризму

Сутність менеджменту в туризмі. Фактори, принципи та функції менеджменту в туризмі. Організація виробництва послуг як функція туристичного менеджменту. Мотивація і стимулювання в туризмі. Функція контролю в туризмі. Планування як функція менеджменту туристичного підприємства. Система методів менеджменту у роботі підприємств туристичного сервісу. Управлінські рішення у менеджменті туристичних підприємств. Ефективність менеджменту в туризмі

Маркетинг туризму

Особливості туристичного маркетингу. Туристичний попит. Ємність туристичного ринку. Сегментація туристичного ринку. Закріплення позиції турпродукту на ринку. Поняття турпродукту. Ціна турпродукту. Розповсюдження турпродукту. Просування турпродуктів.

Економіка та ціноутворення в галузі туризму

Сутність стратегії високих і середніх цін, цін за обсягом продажі та швидкістю оплати. Особливості поділу цін на туристичному ринку. Способи впливу держави на способи ціноутворення. Затратний підхід до ціноутворення. Особливості формування ціни на туристичний продукт туроператором. Формування ціни на турпродукт турагентами.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Аніпко Н.П. Країнознавство: навчальний посібник у 4 ч. Чернівці: ЧНУ, 2009. Ч. 1. 48 с.
2. Аніпко Н.П. Країнознавство: навчальний посібник у 4 ч. Чернівці: ЧНУ, 2010. Ч. 2. 76 с.
3. Аніпко Н.П. Країнознавство: навчальний посібник у 4 ч. Чернівці: ЧНУ, 2011. Ч. 3. 84 с.
4. Аніпко Н.П. Туристичне країнознавство: навчальний посібник у 2 ч. Чернівці: ЧНУ, 2011. Ч. 1. 120 с.
5. Аніпко Н.П. Туристичне країнознавство. Західна та Північна Європа. навчальний посібник Чернівці: Чернівецький націон. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 228 с.
6. Архіпов В.В., Русавська В.А. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства: навч. посібн. (рекомендовано МОН України). 3-тє вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 280 с. URL : <https://subject.com.ua/pdf/242.pdf>
7. Байлик С. І. Організація готельного господарства: підручник / Байлік, І. М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 329 с.
8. Брик С.Д. Інформаційні системи і технології в туризмі та готельно-ресторанному сервісі : метод. вказівки до лаб. робіт / уклад. : С.Д. Брик, В.О. Іванунік. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т, 2023. 60 с.
9. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. Виробничий (операційний) менеджмент: Навч. Посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 532 с.
10. Гевко І.Б. Операційний менеджмент: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.Б. Гевко – К. : Кондор, 2005. – 244 с.
11. Гуць В. С. Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів : підручник / О .А. Коваль, В. А. Русавська. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 568 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12603.pdf>
12. Заячук О., Брик С. Історія туризму: навч. посіб. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 200 с.
13. Іванунік В.О., Явкін В.Г. Атрактивність рекреаційно-туристичних територій: Навч. посібник, 2-ге вид. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 248 с.
14. Іванунік В.О. Туристичний менеджмент: навч. посіб. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

15. Іванунік В.О. Економіка і управління в готельно-ресторанному сервісі та туроперейтингу: метод. вказівки до практ. робіт / уклад. : В.О. Іванунік., С.Д. Брик Чернівці : Чернівец. нац. ун-т, 2023. 52 с.
16. Кілінська К.Й. Теоретичні та прикладні аспекти рекреаційного природокористування в Україні: монографія / К.Кілінська, Н.Аніпко, Н.Андрусак та ін.; відп. ред. К.Й.Кілінська Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2010. 248 с.
17. Кілінська К.Й., Скутар Т.Д. Рекреаційно-туристична різноманітність Чернівецької області: сучасний стан, оцінка та перспективи. Монографія. Чернівці: Чернів.націон. ун-т, 2013. 287 с.
18. Кілінська К., Андрусак Н. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва: просторова організація та рекреаційно-туристична оцінка (на прикладі території Чернівецької області) : Монографія. Чернівці, Вид-во Черн. нац. унів. 2020. 176 с.
19. Кілінська К. Рекреаційно-туристичне природокористування : Навчально-методичний посібник. Чернівці : Черн. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2021. 320 с.
20. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч. Посібник. – Чернівці Чернівецький нац. Ун-т., 2016. – 144с.
21. Король О.Д., Крачило М.П. Менеджмент туризму: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2008. 240 с.
22. Король О.Д. Основи туристського маркетингу. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. – 144 с.
23. Правове регулювання туристичної діяльності: навчальний посібник / укл. О.Д. Король, Т.Д. Скутар, Н.П. Аніпко, О.В. Руденко. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. 217 с.
24. Круль Г.Я. Основи готельної справи. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 368 с.
25. Круль Г. Я. Основи ресторанної справи: навч. Посібник / укл. Г. Я. Круль. – Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. – 496 с.
26. Круль Г., Заячук О. Організація і технологія надання послуг гостинності : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 488 с.
27. Кузишин А.В. Історія туризму: Навчальний посібник. – Тернопіль: Вектор, 2011. – 316 с.
28. Летуновська Н. Є. Маркетинг у туризмі: підручник / Н. Є. Летуновська, О. В. Люльов. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 270 с.
29. Левицька І.В., Корж Н.В., Онищук Н.В. Готельна справа : навчальний посібник. Київ : КНТЕУ; Вінниця: Едельвейс і К, 2015. 580 с. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26667.pdf>
30. Мальська М.П. Основи маркетингу у туризмі [текст] підручник. / М.П. Мальська, Н.Л. Мандюк – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 336 с.
31. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 661с.
32. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика: підручник / М. Мальська, І. Пандяк. К.: Центр учбової літератури, 2012. 470 с.
33. Масляк П.О. Рекреаційна географія Навчальний посібник. - К.: Знання, 2008. - 343 с.
34. Нечаюк Л.І., Нечаюк Н.О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 348 с.
35. Організація готельного господарства: навч. посібник / О. М. Головка та ін. К.: Кондор, 2015. 410 с.
36. Скрипник Н. Я. Рекреаційна географія [текст]: навч. посіб. / Скрипник Н. Я., Сердюк А. М. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 296 с.
37. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Підручник / за заг. ред. В.Ф Орлоза. - К.:Грамота, 2006 - С.23-33.
38. Соснін О.С., Казарцев В.В. Виробничий і операційний менеджмент: Навч. посіб. /О.С. Соскін. - Європейський ун-т. - 2-ге вид. – К.:Видавництво Європейського ун-ту, 2002. - 147 с.
39. Стафійчук В.І. Рекреалогія: Навчальний посібник. / В.І. Стафійчук – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с.

40. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с. (С. 161 – 170)
41. Федорченка В. К. Правове регулювання туристичної діяльності / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка. - К.: Хрінком інтер, 2002. - С .44-79, 80-89.

Додаткова література:

1. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг / О.О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2002. – 436 с.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.
3. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підручник. / І.В. Петрова - К.: Кондор, 2005. - 408 с.
4. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: Навчальний посібник. / П.Р. Пуцентейло - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 344 с.
5. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева - К.: Альтерпрес, 2005. - 436 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 424 с.
7. Мармуль Л.О., Сарапіна О.А. Організаційно-економічний механізм функціонування туристично-рекреаційних підприємств. - К.: ННЦ ІАЕ, 2006. – 182 с.
8. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навч. посіб. Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. 264 с
9. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
10. Федорченко В.К. Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навчальний посібник. – К., 2000.

Критерії оцінювання знань абітурієнтів під час проведення комплексного фахового іспиту за спеціальністю ІЗ «Туризм та рекреація», освітнім рівнем «Магістр» для вступу на географічний факультет Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Комплексний фаховий іспит проводиться у формі тестування. Абітурієнт на фаховому вступному іспиті повинен вказати вірні відповіді на поставлені запитання шляхом зазначення одного варіанту відповіді серед наведених, який він вважає вірним. У кожному тестовому завданні серед запропонованих варіантів відповідей вірним є тільки один. Оцінювання результатів фахового вступного іспиту проводиться за 200-бальною шкалою.

Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник, правильно виконавши всі завдання – 200 балів.

Кількість балів за одне правильне тестове завдання	Критерії оцінювання тестових завдань
4 бали	Тестове завдання складається, принаймні, з чотирьох варіантів змістовних відповідей, з яких лише одна правильна. Неправильні відповіді неочевидні та виглядають правдоподібними за відсутності знань із питання, релевантного тестовому завданню.